

Landskap: Småland Upptecknat av: Hilma Johansson,
Härad: Allbo Adress: Ramnagård, Torne.
Socken: V.Torsås Berättat av: Densamme, 49 år.
Uppteckningsår: 1932. Född år _____ i _____

Uppteckningen rör	sid.
Segerhuva.....	1.
Ryggmärgsbråk.....	1.
Blev klok genom att klappa vit orm.....	1.
Puttetorpa-here, - stark.....	1-2.
Präst, som kunde se, att den döde kom till helvetet.....	2-3.
Präst följer dräng till dansställe.....	3.
Soldat, som fick komma hem till julafton om han klädde ut sig till varg.....	3-4.
Om en man som ville ha döpt tvillingar.....	6.
Gammalt svärd.....	6.
Beskrivning av ryggåsstuga.....	7.
"Busenkissan", - kunde allt slags ont.....	7.
"Silversvan"-original.....	7-8.
Beata Bock, som sålde sig till den Onde.....	8.
Frimurare.....	m9.

	sid.
Klok gunna.....	10.
Trollberg - "puka kyrka".....	10.
Präst. som skall prova pigan, om hon är mörkrädd...	10-11.
Mannen får rida med ett troll för att hinna hem i tid.....	11-12.
<u>Visa</u> om Kerstin i Röckla.....	13-18.
<u>Visa</u> : "I låga ryttertörpet..".....	18-22.
Psalm; om de tolv dagens stunder.....	23-29.
<u>Visa</u> : "Stadslivet ofta i sång jag beskrivit...".....	30-31.
Amerikavisa.....	31.
Vaggvisor.....	32.
Gåtor.....	33.
Ordspråk.....	33-34.
Ryssby kyrka byggdes där tvillingstutar stannade...	35.
Gravgods.....	35.
Gengångare.....	36-38.
Dödsvarsel.....	38.
"Hålla vattnet" om nätterna.....	38.
Begravning av självspilling.....	39.
Förhindra gengångeri.....	39.

nr 1160b mte.

Småland

A1160

V. Torsås mte 1932

I. S a g o r .

49 år

4729

Hilma Johanna
ber. av Jussén

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

År 1917 fick jag en flicka, som föddes med segerhuva och hade ryggmärgsbråk. Vi gingo till doktorn med henne samma dag men han kunde inte göra något vid det. Det var en blåsa på ryggen så stor som ett litet ägg. Hon dog när hon var 10 månader gammal, då det gick hål på blåsan och vattnet rann ut. Den var då så stor som en stor knytnäve.

Förr bodde i Skatelöv en gumma, som kallades för "kloka Johanna". En släkting till henne har talat om, att hon klappade en vit orm och blev sedan dess klok. Hon tyckte, att den var så vacker så hon kunde inte låta bli honom. Men folk trodde, att hon hade kokt den, fast hon ville inte tala om det. Då hon blev gammal fick hon sömnsjukan och sov i ett par dagar, varefter hon dog.

I förra århundratalet bodde i Jungfruboda en man, som kallades "puttetorpa-here". Han var ovanligt stark. En gång skulle han köra hem stockar. Han tyckte, att det blev för

en gumma bli
klok då hon
klappar en
vit orm

strängt för oxarna och tog stocken på axeln och bar den själv hem, och så körde han oxarna i tömmen hem. En gång gick han till Karlshamn, (det var sex mil) efter en tunna sill och bar den på ryggen hem. Då han en gång var på marknad, var där några pojkar, som skrattade åt honom. Han blev då arg och tog en vagn och svängde den runtomkring. Det var en, som frågade honom hur han kunde få något tyg så brett, att det kunde räcka till åt honom. Då svarade han: "Det har inte funnits något träd än utan barken har räckt om det."

Insändarens anmärkning: Han bodde härintill. Hans dotterdotter bor här nu.

Det var en präst i Virestad som hade fått sådana gåvor att han viste mer än andra, Folket tyckte, att de skulle pröva honom. En dräng lade sig levande i en kista, och man bar honom till graven och prästen jordfäste honom. Då sade prästen: "Denna själen finner jag ingenstans; men när han hade predikat en stund då sade han; "Just nu för han till

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

En ovanligt stark man bevisar sin styrka då man inte trodde på den

en präst visa-
re än andra
blir prövad
på sin visdom

helvetet". Då gick folket ut och togo upp kistan, men då var han död. De hade nog inte höljt graven, ty det var väl inte meningen, att han skulle dö. Det var Mäster Nils, samme präst, som sade till Pehr, att Kerstin i Röckla var inte död. Men sedan talade han ju om när hon var död. Samme präst hade en dräng, som gärna ville var där det dansades. Så en kväll, då drängen skulle gå, sade prästen, att han skulle följa med honom dit. När de kommutanför sade prästen: "Tag nu på dig mina skor och titta så i fönstret". Drängen gjorde det. Då tyckte han, att det var onda andar, som dansade mellan vart par, och så hade de tömmar och skulle snärja dem med. Då gick drängen gärna med prästen hem.

För länge sedan bodde på Jerpalyckan i Västra Torsås en soldat, som var med i kriget i Ryssland. Där var tio som fingo komma hem till jul. De gingo över Ålands hav. De hade ingenstans att sätta sig utan de ställde sig med ryggen

prästen föl-
jer dräng till
dansställe

4729

garna mot varandra, för att de skulle bli va varma. Då bad soldaten från jerpalyckan, att han skulle få komma hem till jul. Men han fick inte. Då var där en gumma, som sade till honom: "Vill du kläda ut dig till en varg så skall det gå?" "Ja", sade han, "det kan jag ju." På så vis kom han hem. När det var julafton sågo barnen något utanför. De trodde, att det var en stor hund, de klappade honom och släppte in honom. Så sprungo de till sin mor, som var i ladugården och sade: "Här har kommit en stor hund, vi släppte in honom." När modern kom in blev hon rädd och sade: "Det är ju en varg, ni skulle inte haft släppt in honom". Då sade barnen: "Han har knappar under magen". Hustrun tittade då efter och såg, att där var knappar. Hon sade då: "Tänk om far hade kommit hem till ^{jul}, det hade varit roligt", och så nämnde hon hans namn. Då reste han på sig och tog fatt i en stång, som var i taket och tog av sig skinnen, som såg ut som en varg. Sedan var hustrun ute. När hon kom in igen sade hon:

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

soldat får
komma hem til
julafton

"Det var fasligt vad vargarna tjuter i kväll". "Gå ut och hör vad de säga", sade han. Men man kan väl inte höra vad de säga, sade frun. Då gick han ut och när han kom in sade han: "De säga, att de skall taga en vit häst i natt! Då de sedan sporde efter, så fingo de veta, att det var kommit många hästar som betade uti Finnanäs. Där var bl. a. en vit häst, som var bunden vid en stor`Osel`. Man skulle köra till Karlshamn efter varor. När de kommo ut så fanns inte den vita hästen, men vagnen var där. Vargarna hade tagit hästen. Den stora Oseln står där väl ännu såvida de inte har huggit ner den nyligen.

Insändarens anmärkning: En gumma har sagt, satt det är sant. Soldaten var hennes morfars far.

Förr när här var krig i Sverige, var där en man från Rydaholm, som var röd i kriget. Då gömde han sig i en stor bok, som var ihålig. Där var en liten stuga intill, där det bodde en gumma, så fick han mat utav henne. Där var han

vit häst blir
stulen såsom
soldaten ha-
de drömt

4729

medan fienden gick fram. På så vis blev han bevarad.

Insändarens anmärkning: Det var en, som hette Sven, som har talat om det. Det var hans farfar.

Det var förr i tiden en man från Virestad, som kom till prästen och sade, att han ville ha döpt några barn.

"Var äro de"? frågade prästen. "Jag hängde dem på kneken i förstun", sade han. Då gick han efter dem. Han hade bundit nedtill på byxorna och stoppat ett barn i varje byx, Det var tvillingar. På så vis kunde han bära dem båda. Han var nog lite dum, men det var ju bra uträknat.

Hos Maria Dahlma i Thorsås by finnes ett mycket gammalt svärd. Skidans längd är 109 cm., runtom skidan är 12cm. ett gammalt svärd
svärdets bredd är 4 $\frac{1}{2}$ cm., ringen runtom skidan, avsedd att fästa remmen i, är märkt A B S nr. 31. Trädslida inuti avtagbar på mitten, båda sidor 21 cm., gruppigt läderfodral, handtag 13 cm. med 3 intill varandra grova järnskyddare.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

en man vill
hos en präst
ha döpt två
barn, tvil-
lingar

ett gammalt
svärd

För en 25 år sedan fanns i Ryssby en liten gammal ryggåsastuga. Den var så liten, att stugrummet inne var fem alnar långt och fem alnar brett. Kök och förstuga var bara en liten vrå. Den var så låg, att taket bara var lite från jorden vid sidorna. Två små fönster bara, så där var så mörkt. Där bodde en liten karl, som gick på två kryckor.

"Busenkissan" bodde i Tutaryds socken. Hon kunde göra allt slags ont. Hon kunde ställa sjukdomar på folk. Om man blev av med något, kunde hon skaffa det till rätta. Tågen stannade hon ute på linjen, så de kunde inte köra förrän hon ville. Om en ko kalvade ute i skogen, så kunde hon säga var hon fanns.

"Silersvan" var född i Hyalt Ryssby socken, men flyttade sedan till Ljungby till en syster. De kallade honom 'smålandsoriginal'. Han gick den långa vägen till Stockholm flera gånger, för att få tala med kungen. Han hade för sig, att han en gång skulle bli kung. Men de fingo bara

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

"Silersvan"
går till St
Stockholm.

betala resorna för honom. Sista gången han var där, blev han icke vänligt bemött utav kronofogden i Ljungby. Men då tog Silversvan upp en krokig korv ur innerfickan siktade och sade: "Akta dig annars skjuter jag dig. Då trodde kronofogden, att det var ett skjutvapen, och blev rädd och sprang undan.

För några hundra år sedan bodde i Fylleskog i Ryssby socken en fröken, som ägde gården. Hon hette Beata Bock. Hon var fasligt elack. Det sades, att hon sålde sig till den onde på viss tid. När kusken skulle köra henne dit, och var kommen ett litet stycke, så kände han icke igen vägen. Sedan kommo de till en källare, där gick hon in. Då gick kusken och tittade in. Då såg han, att de satte på henne ett par toflor, som var spikar i. Sedan dansade de med henne och kammade hennes hår, så att blodet rann. Då såg han att där var hål i golvet och somliga räckte upp armarna

Beata Bock
säljer sig
till den onde

och somliga bar en stor sjäppa på huvudet. Hon sände ut onda andar, som odlade ett stort stycke. En söndagseftermiddag kom en man förbi, han tycket, att där var så många små pojkar, som bröto upp stenar och arbetade där, så han tordes inte gå förbi där.

Insändarens anmärkning: När jag var barn, levde en man, som var i fjärde led efter den, som skjutsade av henne.

Förr bodde i Jungfruboda en, som hette John. De sade, att han var frimurare. När han hade arbetad där, hade han i bland inga pengar på kvällen till dem. Då sade han till dem: "Ni får komma i morgon bittida så skall ni få betalt". Och då hade han så gott om pengar så. När han var död och låg lik på logen, så var der två, som gick förbi en natt. De hörde, att det knakade i kistan. Alldeles intill gården är några ikebuskar, såsom en lövsal, där det brukade spöka. Hans hustru lever ännu. Hon är 92 år gammal. Puttetorpa here var far åt honom.

Vid Eds herregård bodde förr en gammal gumma i en liten stuga. Hon var riktigt blind. Hon var så klok, så att det var många, som sökte henne. När de bara hälsade på henne så viste hon vad de ville. När hon var död skulle kusken på Ed köra liket till graven. När han var kommen ett stycke på vägen orkade hästarna icke draga. Då fingo de vända kistan, så att huvudet blev framåt, varefter de kunde köra.

en blind gumma, som var 'klok'

Förr fanns det ett stort trollberg, som kallades 'puka kyrka'. Var det var, det vet jag inte. Där var sådana gångar i berget, så det var farligt, att gå in där. Det var en dräng, som gick in där, men han kom aldrig ut igen. Folk hörde, det skrika nere vid sjön, men de kunde inte göra något vid det.

dräng går in ett berg, kom mer inte ut igen

Det var en piga, som tjänade hos en präst, men var det var det hände vet jag inte. Hon sade, att hon var inte mörkrädd. Då bad prästen henne en kväll, att hon skulle gå in i

kyrkan efter en bok. Men hon fick inte hava något ljus med sig. Hon fick nyckeln och gick. När hon var kommen fram i kyrkan så var där en, som smög sig in där och sade: Jag är Jesus Kristus kyss min hand". Då sade pigan: "Jag är prästens piga, kyss du mig i ändan", tog boken och gick ut.

För länge sedan var det en man, som var hemma i Ramnaberg i Västra Torsås. Han hade varit i Stockholm hos kungen ett ärende. Han hade gått dit. Så kom där en riddare och frågade honom var han skulle gå. "Jag skall gå hem", sade han. "Jag tänkte jag skulle hinna hem till julafton, men det hinner jag inte", sade han. Då sade riddaren: "Törs du rida så skall du få sätta dig upp på hästen, så skall du hinna hem till julafton", sade riddaren. "Ja, det törs jag", sade han och de redo. "Vet du var vi äro nu", sade riddaren. "Jo, nu äro vi snart hemma". Sedan tappade hästen hästskon, och det var guld till den. Det var en man, som hittade den, och han blev rik. När de kommo till Ram-

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

en piga går
in i kyrka
sen det bli-
vit mörkt

en man skulle
gå ifrån
Stockholm och
hem, får gra-
tis skjuts av
riddare, som
befanns vara
ett troll

naberg, sade riddaren: "Nu får du stiga af och lägga dig här, tills det ringer i Torsås kyrka. Och du får inte säga ett ord". När han hade legat lite så ringde det i kyrkan. Men han var aldrig riktigt bra sedan. När riddaren var kommen lite därifrån, så blev det ett sådant dån, och det skakade i hela berget. Riddaren var ett troll.

Småland Uppt. Hilma Johansson Rasmusgård Torne

4729

Helbo lfd Boer. Långsamma, 49 år

V. Forsås p:n

1932

II. V I S O R .

Visan om Kerstin i Röckla.

I Virestads socken i Kronobergs län
är hemmanet Röckla beläget,
där bodde Pehr och Kerstin
det sades de lewde väl,
det liknas vid ett paradys på jorden.

I kärlekens famn der var hon fruktsam
och tiden den led till förlossningens stund
och dagen kom att hon mände föda.

Det hände sent en afton
då folket sov sött, och fåglarna lyktat att sjunga
och Kerstin låg ensam på barnsängens bädd
och vakade över det lilla,
tillreds voro troll och togo henne bort
de hade gjort en alebild den Kerstin liker var
och lagt uti barnsängen neder.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13.

När Pehr han uppvaknade och Kerstins bild besåg
dess rosenröda kinder voro bleka,
han tänkte hon var döder i barnsbördan svår
och talar den orden sålunda;
men ack du käre vän det är nu tungt för mig
som icke var vaken och talade med dig,
den stund du tog avsked från världen.

Pehr reste då till prästen och sade hon var död
och låter så för henne ringa.

Mäster Nilsson svarar jag beklagar din nöd
och säger dig mer om du kan tiga.

Hon är icke död, det var din egen skuld
ty när som du somnade kommo bergtroll
och bytte på en Alebild och Kerstin.

Nu måste de begrava den alebild du har
i sköna Kerstins kista omsvepa,

4729

ty hon bliver vissen till hela sin kropp
om du än kan få henne åter,
och sen förstörde du med plikten och skam
din egendom och heder det går dig inte ann
hon kan i berget inte länge leva.

När kistan kom i graven och prästen kastar jord,
han. säger uppenbarligt de orden
inför denna församling begrava vi här en alebild
under den jorden. Pehr gick sitt ekoår
en fästemo han tar från Örkeneds socken
och hem till sin gård
och släktingarna samlas till bröllop.

Om aftonen när gästerna sutto till bords
och musiken sighöra låter
de hörde Kerstins röst från förstugans dörr;
"Var god käre Pehr tag mig åter,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

4729

fly mig ett strumpeband utav din milda hand,
så blir jag förlöster av trollets hårda band,
jag äktenskap av dig ej mer begär".

Hon bad om denna hjälpen tre gånger av rad,
se`n hade hon ej makt att mera säga,
Pehr steg ifrån bruden och över sitt bord,
men folket tog tag i hans kläder
och sade: "käre vän du ser det är natt,
trollen kunna taga dig, ja mest på samma sätt,
som de din förra hustru har tagit".

Der höllo de honom en långlig stund
tills kerstin ur förstugan var bortförder.
Pehr blev då bedrövad på folket
så dunt, att han ej fick frälsa sin Kerstin.
Bröllopet blev kort var reste hem till sin ort,
och ifrån den tiden till döden tog honom bort

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

4729

blev han melankomisk till sinnet.

K.

På tjäringekullen man ofta henne såg,

åtminstone varje Julafton,

med gråtande ögon och kammande sitt hår,

och blotta lintyget var hon iklädder.

Men när man tänkte på att taga henne hem,

försvann hon ur deras åsyn,

som skottet ur stjärnor försvinna.

Sju år efter hon till Käringekullen kom

sade Mäster Wils till Per i all tysthet,

din Kerstin hon är döder och förder till den stad,

der portarna för trollen äro stängda,

till härlighetens land, hem till sitt enda barn,

som knappt en dag i världen dess spenar diat har,

och likväl blivit stor i Guds rike.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17.

4729

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18.

För tvåhundraåttio år sedan
skall detta vara händt, så säger släkten i Röckla-
Pehrs barn har bebott gården led efter led
jag vill dem tillbaka uppräknat,
äldst de, som lev derintill dess är farfars farfar
som miste Kerstin kära ett årtal i dag
ett tusen åttahundraåttiofem.

(Låt)

"I låga ryttartorpet ..."

I låga ryttartorpet vid höga hunneberg,
där satt en ensam kvinna
lik snö var hennes färg,
och tåren föll på linet, på vilket tungt hon spann,
och långsamt uti spisen den råa veden brann.
Med förklädsnippen trasig, hon emot ögat tog,
visst är det tio år sen min Ola från mig drog,
uti den pålska fejden, men ej ett enda ord,

jag hört av honom sedan, visst ligger han i jord.

Visst är han från mig tagen, med kulor eller jern,
och borta är min glädje, mitt stolthet och mitt värn.
och gossen som ^{vi} hade när han for hemifrån,
den haver herren tagit ack jag väl gråta må.

Att sitta övergiven år ut och år in,
som jag det är att bliva prövad
av nödens hårda slag, jag sedan är förgråten
och bruten är min kraft,
och liten är den glädje, som jag i livet haft.

Ett år vi levat samman,
blott ett när kriget kom,
och uti evig ängslan min glädje byttes om,
var natt i mina drömmar han blodig för mig stod,
och sedan dog den lille . Då strök mig allt mitt mod.

Det talades om seger, som unge kungen vann,
att freden skulle komma, så tänkte jag ibland
men freden kom dock aldrig, ej hälsning eller bud,
kanhända att han lever men har mig glömt o Gud.

Dock satt den arma Elin en bitter vinterkväll,
och såg sig om bedrövad uti sitt lugna tjäll,
Då hördes steg därute och knappast sig resa ham
förrän i stugan träder en ståtlig riddarman.

God afton så han säger, god afton och Guds fred,
jag kommer ifrån kriget från det rätta led
och tröttnad är min gångare
i lånen mig väl hus och låter mig väl sova
hos er till dagens ljus.

Förvånad hörde Elin den granne herrens ord,
jag är en fattig kvinna och ensam på vår jord,

har ingenting att bjuda en så förnämer gäst,
behöver inte heller blott foder åt min häst.

Ja` foder har tillräckligt se`n vargen rev min ko,
en sådan ståtlig herre om ont jag ej kan tro,
och får jag därför bjuda ers nåd att sitta ned
men jag går ut en vändning och efter hästen ser.

Bliv kvar min goda gumma, det har jag redan gjort,
förutan lov en krigsman tar för sig på vår jord,
Ni kommer då från kriget bröt Elin hastigt ut,
det gör jag raka vägen, nu är det äntligen slut.

Om annat låt oss tala jag är på kriget mätt
ni har så fint och trevligt ni har det riktigt nätt,
och sjelv i bästa åren, det synes att ni är
hur kommer det sig ensam ni så vill sitta här.

Det ar väl herrens vilja hans lag men icke min,
ty hårt jag blivit prövad men säkert är mitt sinn,

Skriv endast på denna sida!

4729

min man gått ut i kriget där är han säkert död,
ty jag ej hört det minsta av honom i min nöd.

Man bör ej tro det värsta var riddermannens svar
och slöt den arma kvinnan intill sitt bröst av stöd
du är en ärlig kvinna och åt mig alltför god
fast av din Ola blivit ryttmästar Silverlod.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22.

Jag har en gammal psalmbok, som det är psalmer i sedan
1695, fast den är omtryckt år 1803.

Om de tolv dagens stunder.

1. O menniska betänk all stund, emedan du må leva,
emedan du må leva,
och äst vid välmakt frisk och sund,
mot Gud skall du ej sträva,
ty tänke var man där väl på,
att ingen stund förbi må gå,
förutan kristiliga tankar.
2. När ett slår tänk då noga på,
att du en gång dö måste,
en enig Gud du dyrka så
av hjerta hug och bröstet,
att när din själ skall skiljas hän

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23.

han må då opp i Himmelen
utav hans änglar föras.

3. När två slår skall du tänka på,
de två naturer kristi,
som är sann Gud sann man också,
allsmäktig utan brister,
två menniskor i paradiset,
insatte Herren sig till pris,
i äkta stånd tillsammans.

4. När tre slår mins en Gud om sann,
uti de tre personer
Gud fader son och helge and,
bekänna uti trone.
Gud fader har skapat och sonen vist
har oss förlöst av all vår brist,
det lär oss Guds ande.

5. När fyra slår du också märk,
evangelister fyra,
som skriva Kristi verk,
hans död och pina dyra,
han helga kläder hava de,
krigsknektar där
med spott och spe,
i fyra delar skiftat.
6. När det slår fem så se du opp,
på Kristi kors och skåda,
fem djupa sår uppå hans kropp,
och tänk uti var våda, din själ har stått
ochadutan står, så framt du ej försiktigt går,
med de fem visa jungfrur.
7. När sex slår, du väl minnas lär
vad Gud uppå sex dagar,

4729

har skapat och än omsorg bär,

allt till det bästa lagar.

Därnäst av Kristi kära

märk på sex barmhertighetens värk

att du dem ej förgäter.

8. När det sju slår förgät ej du,

ditt fader vår frambära,

därute äro böner sju,

som Kristus mänd oss lära,

kom och ihåg, att med sju bröd

vår Herre Krist i hungerns nöd

för tusen män har spisat.

9. När åtta slår tänk med en fart,

att på den åttonde dagen,

din Herre Krist omskuren var,

som uppfyllt haver lagen,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26.

och åtta själar herren god
förskonte för den syndaflod,
som förra världen dränkte.

10. När nio slår du ej förgät
att Kristus gav upp andan,
vid nio efter Juda sätt
då löstes upp de banden,
varmed oss satan fångslat har, ~~med~~
med mörksens kedjor uppenbar,
och dödens hårda välde.

11. När tio slår tänk väl på Gud,
att du med all flit bliver
vid Hall hans helga tio bud,
synd bedriver.

Men har du fallit skynda dig,
och ångra sådant bitterlig
och i ren kärlek vandra.

Skriv endast på denna sida!

12. När elva slår man tänka skall,
att elva igen bliver,
när Judas gör detta onda fall,
dem Herren fullmakt giver,
att lösa binda med den makt,
synden igenom andans kraft
med Himmelsk nycklar dyra.

13. När tålv slår du betänk
med flit den kristeliga trona,
dess tolv artiklar med dess nit,
beva som din krona,
och Jesus på sitt tolvte år
upp i det helga templet går,
Guds rena ord att lära.

4729

14. När man betraktar så var stund,
sker det oss till stor fromma,
låt intet ont gå av din mun,
ty herren skall snart komma,
som snaran fåglen i sitt streck,
begriper i ett ögnablick,
men stunden är förborgad.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29.

4729

IV. V I S O R.

1. Stadslivet ofta i sång jag beskrivit,
även i moln och i djupaste nöd,
även då jag i sång har beskrivit,
livet uti Guds fria natur,
därför kamrater, båd unga och såta,
låt mig en visa på kvällkvisten ta,
en kom på landet så skall det låta
tjo trallalala trallala.

2. Kornet det grönskas så lätt uti hågen,
liksom en bölja på nordsjön försent,
räcker sin ägare långt uppå magen,
helst då han lägger sig raklång bredvid,
gulgula axen i solskenet gungar
lovande skördar båd ymnigt och gott,
då i förtjusning bönderna sjunga.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30.

4729

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31.

3. Ormros å snäckros å törnros å lilja
ormbord å flygsvamp å ängros å al dito
smultron pajon å persilja
doftar i floras grönskade sal,
när som naturen har uppdukat bordet
bjuder oss alla att komma och ta,
bugar sig bunden tar så till ordet tjo.....

Amerikavisa.

Roligt roligt skall det bli
på den stora dagen,
resa till Amerika till den stora staden,
gatorna de är af guld
träden är av socker
landet är av flickor fullt
dägeliga dockor.

4729

Vaggvisor.

Skatan satt på ladugårdstaket
och sjöng på detta viset,
vill inte lillan sova nu,
så får hon smaka riset,
skata lilla sjung inte så
lillan sover väl ändå,
så slipper hon smaka riset.

Vyssa dussa lilla barn
du får tidsnock vaka,
tidsnock se den onda värld,
tidsnock döden smaka,
världen är en sorgen
bäst som vi leve så får vi dö,
och bli barn då åter.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32.

4729

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

V.

G Å T O R.

33.

I mitt huvud är stort alarm, i min mage är ingen tarm,
mina ben äro så smala som strå, det kan ingen undra på.
/ En klocka /

I början var jag både smal och lång och mycket mjuk till
livet, men nu är jag så styv som en stång, ty kvinnfolk
hava mig drivit. De hava mig lagt i kallbarhet, dragit
mig upp och hängt mig på spett, vad gagnar det mig om jag
skryter därav, ty jag är känd ibland falla. Min kropp och
mina ben ibland soporna falla. / Ett stöpt talgljus/
Ett levande lik i en levande kista och levande kista i le-
vande grav. / Det var Noak i valfiskens buk /

VI.

O r d s p r å k .

Den som skall hava rävens skinn han får betala det antingen
förr eller sin.

Snålheten bedrager visheten.

Äter man sig inte mätt så slickar man sig inte mätt.

4729

En lat dräng och en varm säng har inte gott att skiljas åt.

Den som frågar efter sitt eget vet han blir inte klokare
än han är.

Lat man får mager kål.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34.

Ann.
Mun. 164

4729

Ryssh. Skolan Johanna
Ben. H. c. 49 in Torne

V. Torne sin

När de skulle bygga Ryssby kyrka, så hade de beslutat

1932

att bygga den vid Borsna, men det de byggde om dagen, det
revs ned om nätterna. Då förstod de, att det gick inte. Då
beslöt de, att spänna för ett par tvillingoxar, förr att
låta dem gå var de ville, och där de stannade skulle kyrkan
byggas. De gingo vägen till Ryssby där stannade de, och
sedan byggdes kyrkan där.

Det hände i Ryssby kyrkogård, när de grävde en grav,
så hittade de en liter brännvin. Den hade varit lagd i kis-
tan hos en man, som var begravnen där för länge sedan. Jag
Insändarens anmärkning: Jag minns, att min far talade om,
att det var en man, som begärde, på att de skulle lägga
brännvin i kistan hos honom. Men jag kommer inte ihåg var
han var hemma, men sanning är det, att de hittade det, för
det är en som heter Josef Viberg, som såg det. Han brukar
vara i Torne och predika. Jag vet inte när det var, men
jag tror inte det är så länge sedan.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35.

Ryssby kyrka
bygges

en ltr. bränn-
vin hittas i
en kista vari
en man låg
begravd

4729

Där bodde en gammal gumma intill mitt hem i Ryssby. Hon flyttade sedan till sin dotter. När hon hade bott där en tid så fick hon slaget och dog. Så var det en kväll, när vi hade lagt oss, så sade mor: "Här är folk utanför". "Det tror jag inte", sade far, jag kan inte höra något. Men mor steg upp och tittade i fönstret. Hon såg inte något, men då tänkte hon på, att det stampade på bron, liksom den gamla brukade göra. Då blev hon så sjuk och fick kräka så hon kräkte upp galla. Men dagen efter var hon lika bra. En morgon när det började dagas gick min far förbi där hon hade bott, då såg han ett fruntimmer gå där. Hon kom från vedboden och gick förbi stugan. Då tänkte han vem är det som går där inte är någon hemma. Han stannade, men då såg han, att det liknade gumman. Då föll han omkull, men han slog sig inte något. När han kom hem talade han om det för mor. Han blev sjuk och fick ligga hela dagen. Han var så öm i kroppen så, men dagen efter var han lika bra. Hade han

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36.

en gammal
gumma, som
bott intill
förf. bostad
dog och spö-
kade efter
sin död, om-
kring bosta-
den

tigit med det till dagen efter så hade han inte blivit sjuk.

37.

Det var en karl, som bor härintill, som heter Eriksson. Han tjänade på en herregård i Skåne. När han hade lagt sig en kväll, så hörde han något sorrande ljud. Sedan fick han se en karl, som gick fram och tillbaka på golvet. Då steg han upp och höll händerna framför sig och sprang ut. Då gick han till en dräng, som låg i ett annat rum och lade sig där. Då somnade han genast. Då kom där en kall hand och tog honom i armen och såg han karlen igen. Då frågade han gumman på stället vad som hade hänt där eftersom det spökade, ja, sade hon, "det är inte något att bry sig om, det äro vi så vana vid här så". --"Ja, ni kan väl säga om det har hänt något här, annars blir jag inte här"! "Ja, sade hon, "det skall jag säga, ifall du inte säger det för någon. Här var kalas en kväll och de söpo mycket och min man har varit sjöman. Då kom här hit en, som hade varit kamrat med honom och den slog de ihjäl. Och troligtvis

en dräng kommer underfund med att det spökar på gården där han tjänstgör

gumman på stället omtalar för drängen en händelse som inträffat på gården, ---- härpå beror det att det spökar

hade de väl grävt ner honom någonstans däromkring."

Noak i Ebbön tyckte, att han såg en likfärd vid Åsen. Och när det var gått en liten tid, så kom August i Elmeberg och körde vid Åsen. Då skenade hästen och han slog ihjäl sig där. Sedan körde de samma väg när han skulle begravas.

Där var en hustru i Jortatorp, som hade fått tvillingar. När de voro och tröskade bittida på morgonen, så sågo de två barn stå i halmen och sjunga. Sedan dogo barnen.

Förr när någon dog, så om de hade vägglöss där, så brukade de taga några i en strut och lägga i kistan, sedan försvunno vägglössen.

När det var någon, som inte kunde hålla vattnet om nätterna, utan det blev i sängen, så skulle de taga reda på lite utav det och hålla i en flaska och lägga i kistan. Var det ett fruntimmer så skulle det läggas hos en karl eller tvärtom.

4729

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

39.

Förr när någon hade dödat sig sjelv så kallades det för sjelvspilling. Då bar de dem inte genom grindarna när de skulle begravas, utan de lyfte kistan över stenmuren, och så begravdes de i den bortersta ändan på kyrkogården, när solen gått ner. Det, som var närmast kyrkan, var förnämast.

Det var en man här i församlingen, som dog. Det spökade efter honom, innan han var begravnen. Och så skulle han begravas i den gamla kyrkogården i Thorsås by, så de körde förbi Åsen och där är en å, som rinner. Då strödde de en halv sjeppa linfrö på bron, sedan, när liket hade gått över där så spökade det inte.

—'—'—'—'—'

Källa: Hilma Johansson, Ramnagård, Torne, 49 år